Polski Instytut Ekonomiczny

35/2023

Tygodnik Gospodarczy PIE

31 sierpnia 2023 r.

Firmy adaptują się w rzeczywistości z barierami prowadzenia biznesu

o 11 pkt. proc.

zmniejszył się od początku roku udział firm skarżących się na niepewność sytuacji gospodarczej

o 11 pkt. proc.

zmniejszył się od początku roku udział firm, którym doskwierają wysokie ceny energii

o 5 pkt. proc.

zmniejszył się w sierpniu, w porównaniu do lipca, udział firm wskazujących na uciążliwość kosztów pracowniczych

▶ **Od początku 2023 r. prowadzenie biznesu najsilniej utrudniają: niepewność sytuacji gospodarczej, rosnące ceny energii oraz koszty pracownicze** – jak wynika z badań PIE i BGK na potrzeby Miesięcznego Indeksu Koniunktury (MIK). Jednak w sierpniowym odczycie udział firm wskazujących na silną uciążliwość poszczególnych barier zmniejszył się o kilka punktów procentowych, a w przypadku niektórych barier był najniższy w tym roku. Zauważalnie mniej przedsiębiorstw w sierpniu, w porównaniu do początku roku, wskazuje na niepewność sytuacji gospodarczej (-11 pkt. proc.), wysokie ceny energii (-11 pkt. proc.) czy też zatory płatnicze (-8 pkt. proc.). W sierpniu, w porównaniu do lipca, spadł (o 5 pkt. proc.) udział firm wskazujących na uciążliwość kosztów pracowniczych oraz kosztów finansowania zewnętrznego.

Wykres 1. Firmy oceniające bariery jako silnie utrudniające działalność (w proc.) oraz poziom MIK (w pkt.) od stycznia do sierpnia 2023 r.

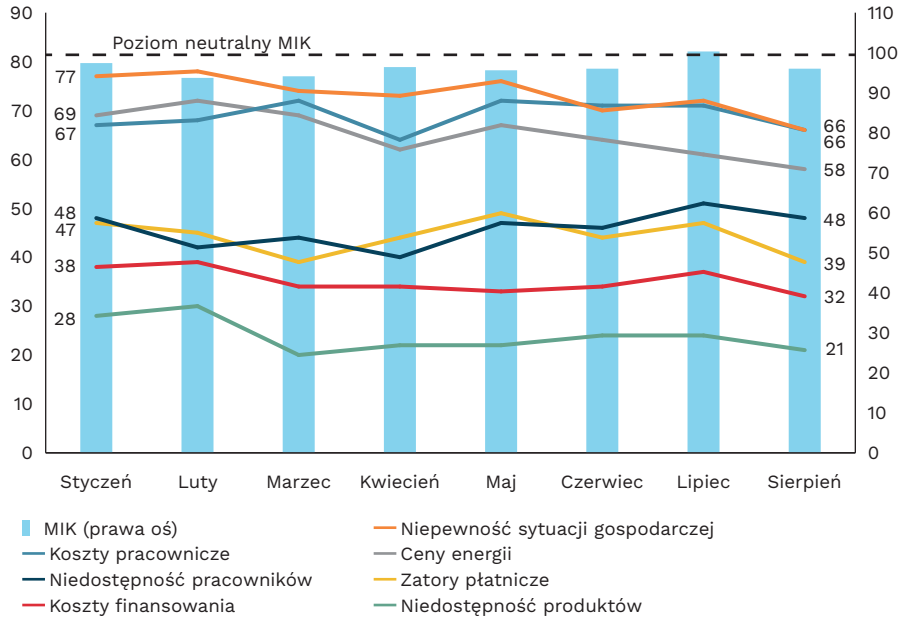

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań PIE i BGK.

▶ **Niższym ocenom uciążliwości barier prowadzenia biznesu towarzyszy jednocześnie dość niski poziom wskaźnika koniunktury MIK.** Od stycznia 2023 r. MIK znajdował się na zbliżonym poziomie (93-98 pkt.), co wskazuje na przewagę negatywnych nastrojów wśród przedsiębiorców. Jedynym wyjątkiem był pomiar lipcowy (100,3 pkt.), w którym zaznaczyła się lekka przewaga optymistów. Warto zauważyć, że obliczając MIK bierzemy pod uwagę różne komponenty, w tym liczbę nowych zamówień i wartość sprzedaży, które dla wielu przedsiębiorstw (ok. 30 proc.) maleją z miesiąca na miesiąc. **Sierpniowe badanie przedsiębiorców może oznaczać, że mimo spowolnienia gospodarczego firmy stają się mniej krytyczne w ocenie warunków funkcjonowania.** Doświadczenia pandemiczne, działanie w warunkach kryzysu energetycznego, wojny za wschodnią granicą i wysokiej inflacji „zahartowało" polski biznes.

▶ **W sierpniu uciążliwość warunków funkcjonowania biznesu zmniejszyła się, ale w niektórych branżach obserwujemy ponadprzeciętne wskazania na niektóre bariery.** Niepewność sytuacji gospodarczej najbardziej doskwiera w handlu (71 proc.), a rosnące koszty pracownicze w sektorze TSL (74 proc.). Na ceny energii narzekają przede wszystkim firmy z branży produkcyjnej (67 proc.), co nie dziwi biorąc pod uwagę energochłonność ich działalności. Niedostępność pracowników stanowi problem przede wszystkim w branży TSL (54 proc.) oraz w budownictwie i produkcji (po 52 proc.), co może być związane z niedopasowaniem struktury demograficznej migrantów z Ukrainy do potrzeb firm (więcej kobiet niż mężczyzn) i problemami ze znalezieniem wystarczającej liczby pracowników krajowych. Zatory płatnicze doskwierają przede wszystkim branży TSL (50 proc.).

▶ **Firmy wydają się powoli dostosowywać do działania w warunkach spowolnienia gospodarczego.** Zmiany w otoczeniu gospodarczym wymuszają na nich korekty funkcjonowania, które pomogą przetrwać trudniejsze czasy. Jednocześnie negatywne nastroje stale dominujące w przedsiębiorstwach wskazują, że, mimo prób dostosowania się, wyniki firm nadal nie są zadowalające.

(KD, ASz)

Ile kosztuje mieszkanie w powiatach turystycznych w Polsce?

2,9 mln PLN

kosztuje dom w powiecie tatrzańskim, czyli o 0,5 mln PLN więcej niż w Warszawie

16,1 tys. PLN

średnio za 1 m² mieszkania trzeba zapłacić w 2023 r. w pięciu popularnych powiatach turystycznych

64

nowe oferty zakupu mieszkań tygodniowo pojawiają się w powiecie kołobrzeskim

▶ **Ceny mieszkań czy apartamentów w miejscowościach turystycznych sięgają 16 tys. PLN za 1 m². Najdroższe nieruchomości są w Tatrach oraz w województwie zachodniopomorskim.** Za dom w Zakopanem trzeba zapłacić o 0,5 mln PLN więcej niż w Warszawie. Na tym tle Mazury, Beskidy czy Bieszczady wciąż są tanią alternatywą.

▶ **Mieszkanie w miejscowościach wypoczynkowych jest droższe niż w stolicy.** Dane firmy Propertly.io, zbierającej nowe oferty z 18 najpopularniejszych portali internetowych, jak OLX czy otodom, wskazują, że w 5 najbardziej popularnych turystycznych powiatach (tatrzański, Świnoujście, kamieński, pucki i kołobrzeski) uśredniona cena na rynku wtórnym i pierwotnym za 1 m² mieszkania wynosi 16,1 tys. PLN. To więcej niż w Warszawie, w której cena oscyluje w granicach 15,5 tys. PLN.

▶ **Ceny mieszkań w powiatach turystycznych wzrosły w ciągu roku o 4,5 proc.** To podobny wzrost do średniej krajowej. Podczas wakacji 2022 r. średnia cena za 1 m² mieszkania w 5 popularnych powiatach wynosiła 15,4 tys. PLN. Obecnie jest to 16,1 tys. PLN. Najsilniej wzrastają ceny nieruchomości w województwie zachodniopomorskim – w powiecie kamieńskim ceny wzrosły z 11,4 tys. PLN do ponad 16 tys. PLN za 1 m².

▶ **Najdroższy w Polsce jest powiat tatrzański** – średnia cena za 1 m² wynosiła prawie 19 tys. PLN, a w szczycie, czyli podczas sezonu wakacyjnego w 2022 r. przekraczała nawet 21 tys. PLN. Ponad 14 tys. PLN za 1 m² mieszkania trzeba również zapłacić w Świnoujściu, powiecie kamieńskim (Woliński Park Narodowy i Międzyzdroje) oraz w powiecie puckim. Ceny poniżej średniej występowały w powiatach cieszyńskim i nowosądeckim (Beskidy), a najtańsze mieszkania były w powiecie kłodzkim (Sudety). Tanią alternatywą są również Mazury – w dwóch najpopularniejszych powiatach, giżyckim i mrągowskim, cena za 1 m² nie przekroczyła 10 tys. PLN.

▶ **Apartament turystyczny najłatwiej kupić w okolicach Kołobrzegu.** Najwięcej ofert kupna mieszkań pojawia się w powiecie kołobrzeskim – ok. 64 tygodniowo. To więcej niż w niektórych miastach wojewódzkich, np. w Opolu, które zamieszkuje przynajmniej 50 proc. więcej mieszkańców. W innych powiatach turystycznych ta liczba oscylowała pomiędzy 20 a 30 ofert tygodniowo.

Wykres 2. Średnia cena za 1 m² mieszkania w wybranych powiatach turystycznych (w PLN)

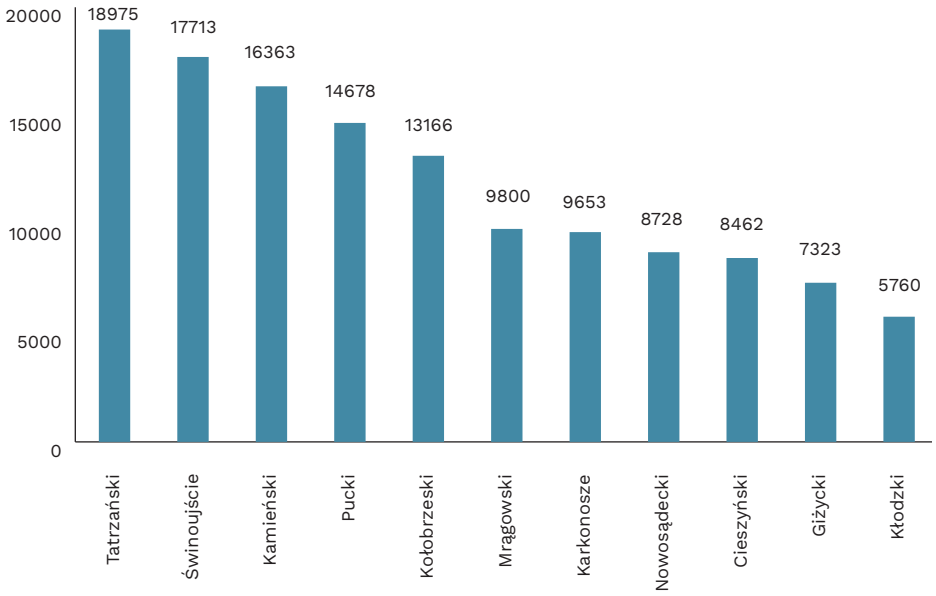

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych Propertly.io.

▶ **Za dom o powierzchni ok. 250 m² w Tatrach trzeba zapłacić średnio 2,8 mln PLN.** To ok. 600 tys. PLN więcej niż w Warszawie i o ponad 1 mln PLN więcej niż w Świnoujściu i w Karkonoszach, które uplasowały się na drugim i trzecim miejscu.

▶ **GUS wskazuje, że za połowę ruchu turystycznego odpowiada 18 powiatów.** 10 z nich to duże miasta, 8 regiony stricte turystyczne, tj. powiaty tatrzański, kołobrzeski, karkonoski, kłodzki, nowosądecki, pucki, cieszyński i Świnoujście. Przeanalizowano ceny nieruchomości w tych właśnie regionach oraz w popularnych powiatach turystycznych na Mazurach – giżyckim i mrągowskim.

(TM)

Co dla świata oznacza rozszerzenie BRICS?

z 5 do 11

wzrośnie liczba członków grupy BRICS od stycznia 2024 r.

29,2 proc.

wyniesie łączny udział w światowym PKB państw należących do BRICS od 2024 r.

z 20 proc. do 42 proc.

wzrośnie udział w światowym wydobyciu ropy naftowej po dołączeniu państw arabskich do BRICS

▶ **Państwa BRICS – Brazylia, Rosja, Indie, Chiny i RPA – na szczycie w Johannesburgu podjęły decyzję o rozszerzeniu grupy o 6 nowych członków.** Od stycznia 2024 r., grupa powiększy się o: Argentynę, Etiopię, Iran, Arabię Saudyjską, Egipt i Zjednoczone Emiraty Arabskie. Tym samym udział ludności tej grupy w światowym PKB wzrośnie z 26 proc. do 29 proc.

▶ **Różnorodność państw członkowskich będzie wywoływać napięcia polityczne między nimi.** Atlantic Council wskazuje, że przyjęcie państw wrogich Stanom Zjednoczonym – np. Iranu – odzwierciedla wpływ Chin i Rosji. To może być osią sporu z bardziej pozytywnie nastawionymi do Zachodu państwami, np. Indiami czy Brazylią. Analitycy Dankse Bank wskazują na rozbieżne interesy polityczne państw objętych sankcjami – Rosji, Chin czy Iranu – a resztą państw, które wolałyby uniknąć sankcji ze strony Zachodu.

▶ **Przyjęcie nowych państw arabskich zwiększa kontrolę BRICS nad surowcami energetycznymi.** Ekonomiści banku ING wskazują, że dołączenie Arabii Saudyjskiej, Iranu i Zjednoczonych Emiratów Arabskich zwiększy udział BRICS w światowym wydobyciu ropy z 20 proc. do 42 proc. Za wzrost głównie odpowiedzialna jest Arabia Saudyjska, która jest największym eksporterem ropy – odpowiada za 17 proc. światowego eksportu, z czego ponad jedna trzecia trafia do aktualnych członków BRICS.

Wykres 3. Udział państw BRICS w światowym PKB (w USD, ceny bieżące)

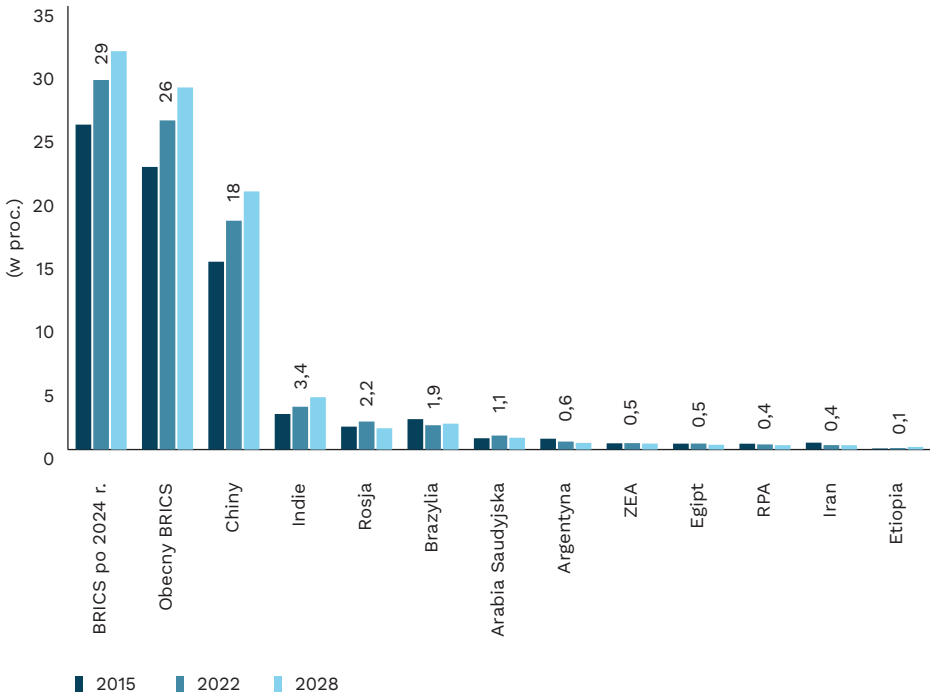

Uwaga: dane dla 2028 r. to prognozy z World Economic Outlook MFW. Etykiety danych dotyczą 2022 r.
Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych MFW.

▶ **Handel ropą naftową może być niewystarczającą przesłanką do odejścia od rozliczeń w USD na rzecz walut Chin lub Indii.** ING wskazuje na niechęć Arabii Saudyjskiej ze względu na związek ich waluty z USD. Ponadto, eksport energii odpowiada zaledwie za 15 proc. światowego handlu. To w połączeniu z zaufaniem inwestorów do USD jest silnym argumentem przeciw pożądanej przez kraje BRICS dedolaryzacji.

▶ **Wątpliwości budzi również wspólna wizja i przyszłość tej grupy państw.** Analitycy Chatham House wskazują na brak wspólnego celu państw zrzeszonych w BRICS. Ich zdaniem wybór nowych i pominięcie innych kandydatów dołączających do BRICS nie ma jasnego uzasadnienia ekonomicznego. Ponadto, gospodarkami mającymi znaczenie są Chiny – które ostatnio zaczynają mieć coraz większe problemy gospodarcze – i szybko rozwijające się Indie. Równocześnie prognozy MFW wskazują na spadek udziału Rosji, Brazylii i RPA w światowej produkcji. Chatham House wskazuje, że waluty Indii lub Chin mogą w przyszłości stać się konkurencją dla USD. To wymagałoby jednak znaczących zmian w systemach finansowych tych państw.

(DS)

Raje podatkowe powodem bilionowych strat w dochodach państw

4,8 bln USD

jako dochodów podatkowych mogą stracić rządy na całym świecie w najbliższej dekadzie ze względu na istnienie rajów podatkowych

1,1 bln USD

zysków rocznie jest transferowanych przez międzynarodowe korporacje do rajów podatkowych

za 77 proc.

utraconego w wyniku tego procederu podatku CIT odpowiadają państwa członkowskie OECD

▶ **Międzynarodowe korporacje, wykorzystując luki systemów podatkowych, raportują swoje zyski w jurysdykcjach o niższych lub zerowych stawkach podatku CIT.** Tym sposobem nie dokładają się do budżetów państw, w których w rzeczywistości prowadzą swoją działalność i z których infrastruktury korzystają. Najnowsza edycja raportu State of Tax Justice wskazuje, że roczne straty w wyniku różnych rodzajów transgranicznego unikania opodatkowania wynoszą 480 mld USD rocznie. W tej kwocie ponad 300 mld USD to utracone wpływy z podatku od osób prawnych, z kolei ponad 170 mld USD wynika z unikania opodatkowania przez osoby fizyczne. Inne szacunki wskazują nawet na 600 mld USD strat podatkowych rocznie.

▶ **Główna odpowiedzialność za straty podatkowe z tego tytułu spoczywa na państwach rozwiniętych.** Wielka Brytania, wraz ze swoimi terytoriami zamorskimi (Kajmany, Brytyjskie Wyspy Dziewicze, wyspa Jersey i inne), odpowiada za 24 proc. światowych strat podatku CIT. Razem z Holandią, Luksemburgiem i Szwajcarią przyczynia się do ponad 50 proc. strat, podczas gdy wszystkie państwa OECD już do 77 proc. Niektóre z nich, np. Luksemburg, umożliwiają unikanie płacenia podatków od dywidend lub od dochodów z własności intelektualnej, inne, np. Szwajcaria, cechują się niską transparentnością i niechęcią do współpracy z zagranicznymi organami podatkowymi. Jednak często ich rola w unikaniu opodatkowania polega na możliwości łatwego transferowania zysków do raju podatkowego poza Europą, np. na Kajmany, na których firmy zwolnione są z podatku od osób prawnych czy zysków kapitałowych.

▶ **Państwa Unii Europejskiej tracą rocznie 128 mld USD, jednocześnie przyczyniając się do kolejnych 142 mld USD strat, w tym strat innych państw UE.** Jak wskazuje raport PIE z 2020 r., 80 proc. dochodów z CIT utraconych przez państwa członkowskie Unii jest wynikiem sztucznego transferowania zysków do innych państw członkowskich UE. Ten sam raport szacuje, że Niemcy straciły w ten sposób 30 proc. należnych im dochodów podatkowych z tytułu podatku CIT w 2016 r.; nowsze publikacje wskazują na dalsze postępowanie tego zjawiska.

▶ **Nominalnie największe straty ponoszą kraje rozwinięte, ale w stosunku do wielkości ich gospodarek najbardziej poszkodowane są kraje rozwijające się.** Jak pokazuje raport Tax Justice Network, straty państw rozwiniętych w wyniku transgranicznego unikania opodatkowania stanowią równowartość 9 proc. ich wydatków na ochronę zdrowia, a w przypadku państw o niskim dochodzie aż 56 proc. Nic więc dziwnego, że najnowszą inicjatywę na rzecz ukrócenia tego typu praktyk na forum międzynarodowym podjęła Nigeria, wnioskując w 2022 r. o ustanowienie międzynarodowej konwencji podatkowej, która miałaby wypracować standardy dotyczące miejsca rozliczania podatków przez korporacje, opierające się na miejscu rzeczywistego osiągania zysku.

Wykres 4. Straty w wyniku unikania opodatkowania w najwięcej tracących państwach europejskich w 2022 r. (w mld USD)

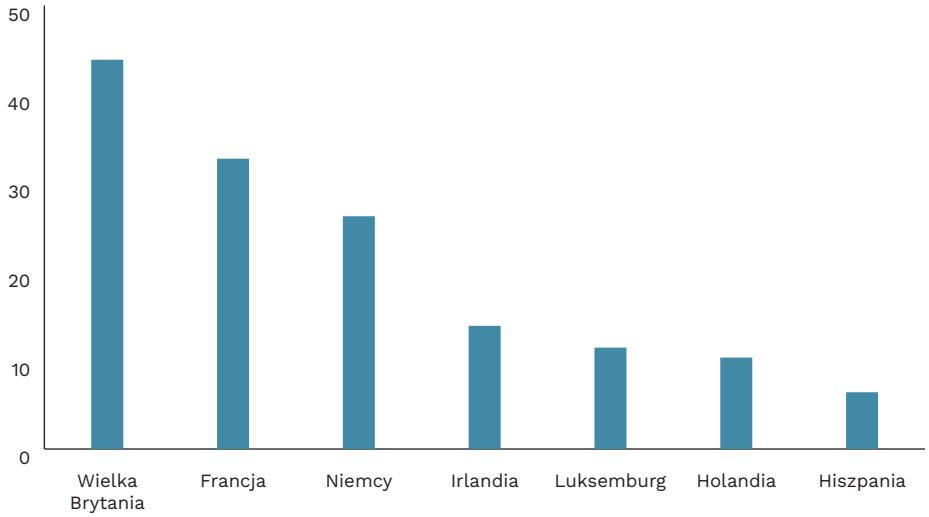

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych Tax Justice Network.

(JM)

37 proc. światowej produkcji klimatyzatorów trafia do Chin

▶ **Według danych Międzynarodowej Agencji Energetycznej (MAE), globalne zużycie energii w celu chłodzenia pomieszczeń potroiło się od 1990 r. (wzrost o 5 proc. w 2022 r. w stosunku do 2021 r.).** Przekłada się to na ok. 20 proc. zużycia energii elektrycznej przez budynki na świecie i 10 proc. ogólnego zapotrzebowania na energię elektryczną. Do 2050 r. zapotrzebowanie na energię elektryczną klimatyzatorów i wiatraków może być nawet ponad 3-krotnie wyższe niż dziś i przekroczyć 6 tys. TWh. Największy wzrost nastąpi w krajach rozwijających się. Udział chłodzenia pomieszczeń w obciążeniu sieci w momentach szczytowego zapotrzebowania na energię elektryczną może wzrosnąć w Indiach i Indonezji nawet do ponad 40 proc. (z 10 proc.), a w Brazylii do 30 proc. (z 7 proc.).

▶ **Obecnie na świecie działają ponad 2 mld jednostek klimatyzacji, z czego ponad 70 proc. używanych jest przez gospodarstwa domowe.** Według prognoz MAE, w 2050 r. liczba ta ma wynieść 5,6 mld. Tylko w 2021 r. światowe zapotrzebowanie na klimatyzatory wyniosło 110 mln jednostek (wzrost ze 107 mln w 2020 r.). 95 mln to mniejsze klimatyzatory

ponad 3-krotnie

wzrośnie globalne zapotrzebowanie na energię elektryczną przeznaczaną do chłodzenia pomieszczeń do 2050 r.

110 mln sztuk

wynosi roczne zapotrzebowanie na nowe klimatyzatory na świecie

2,6 proc.

gospodarstw domowych w Polsce posiada klimatyzator w domu lub mieszkaniu

pokojowe, natomiast 15 mln to klimatyzatory komercyjne. Największy popyt można zaobserwować w Chinach (41 mln jednostek, 37 proc.), a w całej Azji sprzedano ich łącznie 70 mln (63 proc. światowej sprzedaży).

Wykres 5. Zapotrzebowanie na nowe klimatyzatory w latach 2019-2021 (w mln sztuk)

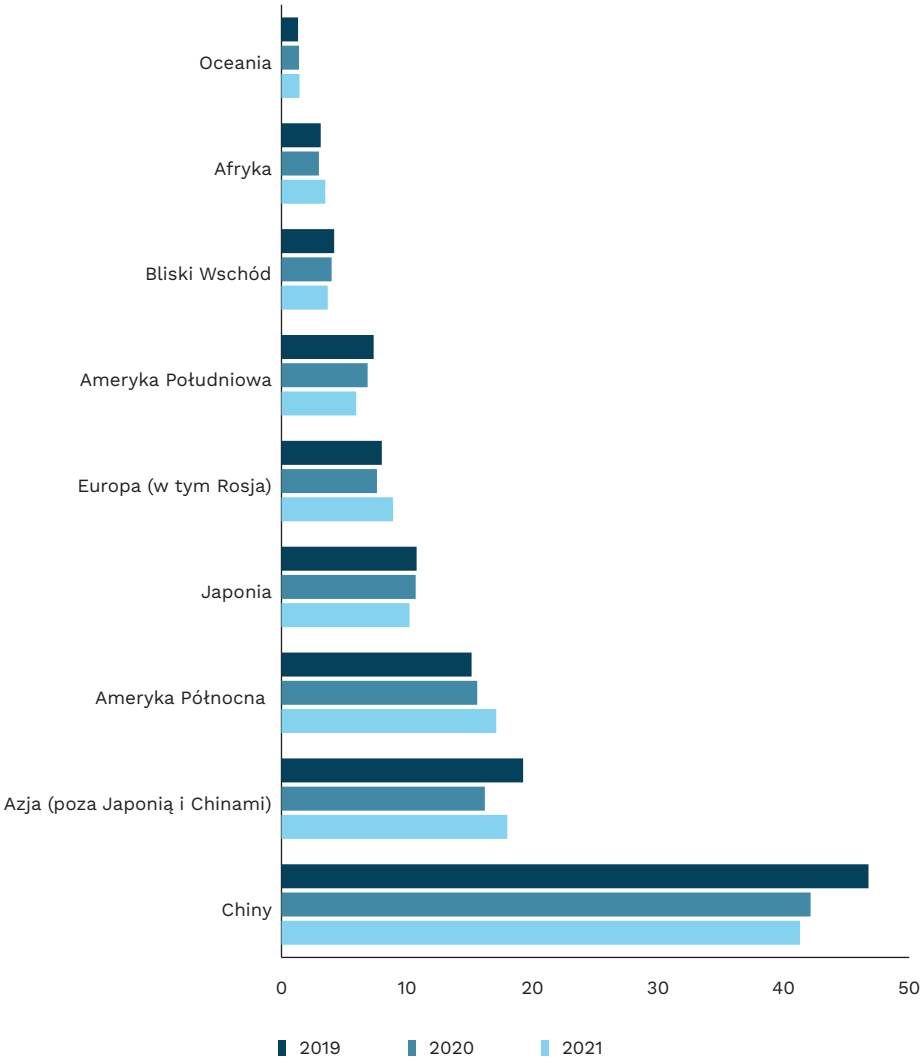

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych The Japan Refrigeration and Air Conditioning Industry Association.

▶ **Popyt na klimatyzatory w Europie w 2021 r. wyniósł 8,9 mln sztuk, z czego w Polsce 183 tys. (wzrost o 20 tys. r/r).** Mimo to wciąż niewiele polskich gospodarstw domowych posiada klimatyzację. Według danych GUS, w 2021 r. miało ją 2,6 proc. gospodarstw domowych (wzrost o 0,1 pkt. proc. r/r i o 1,7 pkt. proc. w stosunku do 2012 r.)[1].

▶ **Obecnie w UE-27 klimatyzacja odpowiada za ok. 0,5 proc. całkowitego zapotrzebowania na energię końcową.** Wynik ten jest jednak znacznie wyższy w krajach południa Europy – na Malcie (17 proc.), Cyprze (10,6 proc.) i Grecji (4,1 proc.)[2]. Jeżeli pod uwagę

[1] Obliczenia własne PIE na podstawie Badania Budżetów Gospodarstw Domowych GUS.
[2] Dane Eurostatu.

weźmiemy także chłodzenie budynków spoza sektora mieszkalnego, udział ten wynosi dla UE ok. 3 proc. Według prognoz, w 2050 r. może być on jednak blisko 3-krotnie wyższy i stanowić od 8 proc. do 9 proc. zużycia energii końcowej.

(AJ)

Sztuczna inteligencja tworzy prognozy 10 000 razy szybciej niż tradycyjne modele pogodowe

4,3 bln USD

strat ekonomicznych wywołała ekstremalna pogoda w ostatnich 51 latach

dane pogodowe z 39 lat

zostały wgrane do modelu Pangu-Weather

ponad 10 000 razy

szybciej Pangu-Weather tworzy prognozy niż funkcjonujący model IFS

▶ **W ostatnich 51 latach katastrofy naturalne związane z pogodą przyczyniły się globalnie do 2 mln śmierci i 4,3 bln USD strat ekonomicznych.** Od skuteczności prognoz pogody zależy wiele sfer ludzkiego życia, od prozaicznych, jak dobór odpowiedniego ubioru, po kluczowe dla gospodarek, jak zbiory plonów rolnych.

Wykres 6. Zgłoszone straty ekonomiczne wywołane przez zjawiska pogodowe w latach 1970-2021 (w USD)

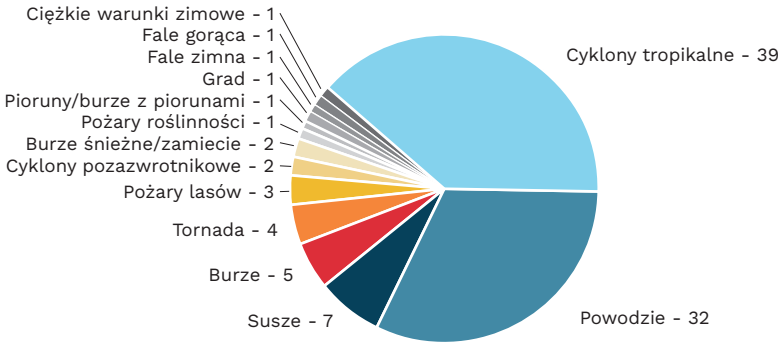

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych Światowej Organizacji Meteorologicznej.

▶ **Mimo ciągłego udoskonalania, tradycyjne modele numeryczne prognozujące pogodę mają swoje ograniczenia.** Europejskie Centrum Prognoz Średnioterminowych, które jest jednym z najbardziej zaawansowanych na świecie, przetwarza codziennie 800 mln obserwacji, zebranych między innymi z satelitów, boi morskich czy stacji naziemnych, aby wygenerować miarodajne symulacje pogody. Przez ostatnie dziesięciolecia poprawiła się także skuteczność prognoz, a obecne prognozy 5-dniowe mają dokładność tych 2-dniowych sprzed ćwierć wieku. Natomiast modele numeryczne nie zawsze są w stanie wystarczająco szybko przewidzieć nagłe i ekstremalne zjawiska, ponieważ wymagają dużo czasu na wygenerowanie prognoz.

▶ **Sztuczna inteligencja może pomóc ominąć część ograniczeń.** Tradycyjne modele numeryczne opierają się na wiedzy i zrozumieniu zjawisk kreujących pogodę przez programujących je badaczy. Modele oparte na sztucznej inteligencji mogą wykrywać występujące w czasie schematy, które umykają badaczom lub nie są jeszcze w pełni wyjaśnione. Jednocześnie poszukiwanie schematów wymaga mniejszej mocy obliczeniowej, dzięki czemu prognozy mogą powstawać w krótszym czasie.

▶ **Opublikowany w „Nature" opis badania potwierdza, że należący do Huawei model Pangu-Weather, oparty na uczeniu maszynowym, może generować trafne prognozy nawet 10 000 razy szybciej niż liczbowy model IFS wykorzystywany przez ECPŚ.** Model został wytrenowany na obserwacjach pogodowych świata poczynionych przez 39 lat. Ponadto, radzi on sobie z przewidywaniem niektórych ekstremalnych zdarzeń. Mimo to sam też napotyka ograniczenia, między innymi dotyczące wygładzania generowanych prognoz, co może prowadzić do niedoszacowania wielkości ekstremalnych zjawisk. Pojawia się także pytanie o skuteczność modeli opartych na przeszłych danych w perspektywie postępujących zmian klimatycznych.

▶ **Światowa Organizacja Meteorologiczna potwierdziła, że lipiec 2023 r. był najcieplejszym miesiącem w historii pomiarów.** W obliczu zmian klimatu skuteczne prognozowanie zjawisk pogodowych, szczególnie ekstremalnych, staje się coraz ważniejsze dla funkcjonowania gospodarek i przeciwdziałania skutkom katastrof. Kluczowe jest dalsze udoskonalanie zarówno modeli numerycznych, jak i rozwijanie rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji. Coraz ważniejszą rolę w zbieraniu danych oraz tworzeniu prognoz meteorologicznych będą odgrywać także prywatne podmioty. Europejskie Centrum Prognoz Średnioterminowych współpracuje obecnie z firmą Huawei zapewniając sobie dostęp do modelu Pangu-Weather.

(JW)

Polacy mają problem z obliczeniem kosztu pożyczki

28 proc.

badanych było w stanie poprawnie obliczyć wysokość prowizji od pożyczki w badaniu eksperymentalnym PIE

45 proc.

badanych odpowiedziało, że nie da się dokładnie określić wysokości prowizji od pożyczki na podstawie tekstu w badaniu eksperymentalnym PIE

▶ W najnowszym badaniu PIE prezentowaliśmy osobom badanym fragmenty umowy pożyczkowej jednej z firm oferujących tzw. chwilówki. W umowie zawarty był wzór służący do obliczenia, jaka jest wartość prowizji pobieranej przez pożyczkodawcę przy spłacaniu transzy pożyczki przez klienta. Wzór ten prezentował się następująco:

$$\textit{Prowizja za transzę} = \textit{kwota transzy} \cdot [(\eta \cdot 0{,}5)\% + 10\%]$$

η – liczba dni pozostałych do Terminu Spłaty Pożyczki w dniu wypłaty transzy

▶ Następnie prosiliśmy badanych o postawienie się w hipotetycznej sytuacji pożyczkobiorcy i obliczenie na podstawie wzoru, ile wyniosłaby prowizja, którą musieliby zapłacić, gdyby spłacali transzę pożyczki w wysokości 1000 PLN na 4 dni przed upływem terminu spłaty pożyczki. Podstawiając te dane do powyższego wzoru widzimy, że prowizja wyniesie:

$$1000 \cdot [(4 \cdot 0{,}5)\% + 10\%] = 1000 \cdot 12\% = 120 \text{ PLN}$$

▶ Nasze pytanie miało formę testową z czterema możliwymi odpowiedziami do wyboru (a. więcej niż 100 PLN; b. dokładnie 100 PLN; c. mniej niż 100 PLN; d. nie da się określić na podstawie tekstu).

▶ Poprawnej odpowiedzi na to pytanie udzieliło tylko 28 proc. badanych. Najczęściej wybieraną odpowiedzią była odpowiedź: d. nie da się dokładnie określić na podstawie tekstu (wykres 7).

▶ Problem nieumiejętności poprawnego obliczenia pełnego kosztu pożyczki może przyczyniać się do większej skłonności niektórych osób do korzystania z tzw. chwilówek. Inne

czynniki mogące generować popyt na pożyczki w sektorze pozabankowym to: skrajne ubóstwo, zmniejszenie zdolności kredytowej (a zatem utrudnienie wzięcia pożyczki w sektorze bankowym), błąd nadmiernego optymizmu (przekładający się na zbyt optymistyczne szacunki co do trudności w spłacie pożyczki w przyszłości), efekt teraźniejszości (skupienie dużo większej uwagi na doraźnych zyskach z pożyczki niż na jej przyszłych kosztach) oraz ogólny poziom wiedzy ekonomicznej i finansowej.

Wykres 7. Odsetki badanych, którzy wybrali daną odpowiedź w pytaniu o obliczenie wartości prowizji w badaniu eksperymentalnym PIE

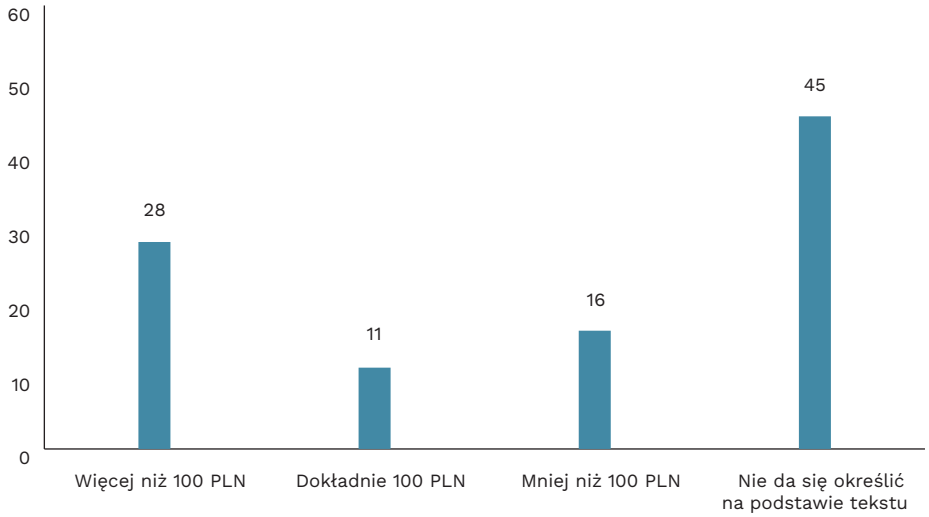

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania eksperymentalnego PIE.

(ŁB)

Autorzy: Łukasz Baszczak, Katarzyna Dębkowska, Adam Juszczak, Jan Markiewicz, Tomasz Mądry, Dawid Sułkowski, Anna Szymańska, Jakub Witczak

Polski Instytut Ekonomiczny

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny *think tank* ekonomiczny z historią sięgającą 1928 roku. Jego obszary badawcze to przede wszystkim makroekonomia, energetyka i klimat, handel zagraniczny, foresight gospodarczy, gospodarka cyfrowa i ekonomia behawioralna. Instytut przygotowuje raporty, analizy i rekomendacje dotyczące kluczowych obszarów gospodarki oraz życia społecznego w Polsce, z uwzględnieniem sytuacji międzynarodowej.

Wydarzenia i dane przedstawione w niniejszej publikacji pochodzą i bazują na źródłach zewnętrznych, stąd nie gwarantujemy ich poprawności. Mogą one być ponadto niekompletne albo skrócone. Wszystkie opinie i prognozy zawarte w niniejszej publikacji są wyrazem oceny ekspertów PIE w dniu ich publikacji i mogą ulec zmianie bez zapowiedzi. Niniejszy dokument jest jedynie materiałem informacyjnym do użytku odbiorcy.

Polski Instytut Ekonomiczny

Kontakt
Ewa Balicka-Sawiak
Kierownik Zespołu Komunikacji
Rzecznik Prasowy
ewa.balicka@pie.net.pl
tel. 48 727 427 918